

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Honora patrem tuum. Nouem in SS. litteris filio obedienti promittuntur bona, multa verò mala rebeli intentantur, vt Absaloni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

camelorum equorumque numerus ut domus
sua procuratorem mittens in Mesopotamiam,
decem camelis onustis, multisque servis dele-
gavit comitatum. Quomodo ergo Isaac filium
suum sic dimittit in comitatum? Et quomodo se-
curus, adeo, plenusque fiducia Jacob proficisci-
tur, nihil pro viatico secum allumens?

Hac de causa suspicatur Iosephus historio-
graphus, quod Jacob de paterna domo solus non
excesserit, sed multo camelorum servorumque
comitatu constipatus. Atamen in hoc halluci-
natur Iosephus: quandoquidem ipse Jacob pro-
testatus fuerit & confessus: *In baculo meo transi-*
vi Jordanem &c. Respondet autem Abbas Ru-
pertus multa Jacob pollebat sapientia, & vir sapien-
tissimus, intellexerat quam esset efficax pater-
na benedictio, ita ut filius, qui illam accipere di-
gnus est, nullo preterea indigeat, quo prospere
sibi cuncta succedant, iter suum ac propostum
felicem ad exitum perueniant, in manus illi de-
stant optima fortuna, sortisque optatissima, qua-
tenus per patris benedictionem, divinam asse-
quatur: quia suam Deus videtur patris allegasse
benedictioni: qui sicut dat per ipsos esse filijs, sic
& per illorum benedictionem, suam quoque
vult ipsi consequantur.

Sunt igitur patres per quos filij vitam, esse,
prosperitatem, salutemque consequuntur, qua
clare Deus filijs imendat: & illi proinde sunt qui-
bus primam post Deum filij debent obligatio-
nem. Ex hoc principio deducit D. Thom. quod
prius D. Ambr. docuerat: quod prima posteriorque
sit ad parentes filiorum quam ad filios, uxores,
& quilibet orbis personas obligatio. Ratio li-
quet omnibus ex notissimo principio: *Qui prior*
est tempore, potior est iure. Multos habes credito-
res, cui primo solvendum? qui prior est tempore
debita namque postmodum contracta, non
possunt praedecedere anteriori. Quod est primum,
quod homo contrahit, debitum? Parentum, qui-
bus debet & vitam, & esse; Graue debitum, nul-
lum eorum, quod postmodum contrahis, potest
illi praedecedere, proinde parentibus primo suc-
currendum, ut prioribus debitoribus. Et licet,
quantum ad cohabitationem, manus sit erga con-
iugem debitum, iuxta illud Adam: *Quamobrem*
*relinquit homo patrem suum, & matrem, & ad-
haeret uxori suae.* Quantum tamen ad opem &
subsidium potior est ad parentem quam ad uxorem
obligatio. Hinc quoque innouescit, quam inique
faciant filij, qui desertis parentibus, soli & toti
filijs, uxori que curandis adhaerant.

16. Honora patrem tuum. Nouem in SS.
litteris filio obedienti promittuntur bona,
multa vero mala rebellis intentantur, ut
Abaloni.

Caret S. Scriptura promissis, quae Deus fi-
lijs adicit parentibus honorantibus, ipsique
auxiliantibus pro debito. Auctor modernus *Pentem*
nouem numerat eaque non exigua talibus in Gen.
ore diuino reprobata. Primum est: *vita longeva*:
Honora patrem tuum, & matrem tuam, ut sis beatus,
longaui super terram. Et alio loco: *Qui honorat*
patrem suum vitam viuet longiore. Secundum: *o-*
portet abundantes, quibus hanc vitam quieti transi-
gant, ita tamque loquitur: Sicut qui iherusalem, Eccl. 10.
ita & qui honorificat matrem suam. Tertium: ita
eunditas in filijs: Qui honorat patrem suum, in
condabitur in filijs. Quartum: Familiae prospera
stabilitas: Benedictio patris firmat domos filiorum.
Quintum: Oratio eorum a Deo exaudietur: Qui
honorat patrem suum in die orationis suae exau-
diatur. Sextum: honor & dignitas: Gloria homi-
nis ex honore patris sui. Septimum: libertatio scis
in cruciatibus ac laboribus: Eleemosyna patris
non erit in oblivione &c. & in die tribulationis
commemorabitur tui. Octauum: remissio peccato-
rum: Eleemosyna patris &c. Et sicut in sermo gl.
soluuntur peccata tua. Nonum: omnium ho-
norum spiritualium, & temporalium, huius &
alterius vitae cumulus quem diuina proferet be-
nedictio: Honora patrem tuum, ut superueniat
tibi benedictio ab eo, & benedictio illius in nouis-
imo maneat.

Sicut autem S. Scriptura talibus frater pro-
missis, quae morigeris seruantur filijs, ita & hor-
ribiles inuenit minas immorigeris, discoloris, ac in-
parentes contumacibus. Ex huius occasione ni-
hil aliud intendo quam historiam illam de con-
tumaci filio Abalone percutari, qui contra
parentem Dauid bella suscitauit atrocissima; ar-
que in illo videre licebit, quid timere sibi pos-
sint in parentes pertinaces filij: hac enim et
reor, ex causa illam nobis Spiritus Sancti di-
ctant. Insurrexit refractarius in patrem Da-
uid Abaloni, quem ad eas impulit angustias, ut
in defensionem sui ipsius in filium produceret
exercitum. Aduertit primo Spiritus S. venisse
Dauid in locum qui dicebatur *Castro*: Hebraei
dicunt: *Manahim*. Erat hic locus celebris, in quo
magnus ille Iudaeorum Patriarcha Jacob repul-
sus in terram patriuitatis suae exercitum offendit
Abaloni.

Gen. 32
10.

2.2.9.16.
ar. 9. &
11. & q. 1.
ar. 3. ad 4.
& refer-
tur in 3.
sem. dist.
29.

Gen. 2.24.

1. Angelorum, sibi subsidiarium: vnde & loco congregium nomen imposuit: *Manahim* id est *Castra*. Hoc in loco tres statuit David exercitus: vnum Icab commendauit, alterum Abi' ai, tertium vero Ethai Ge-hao, turmarum suarum Imperatoribus. Hoc expendamus; quod in eodem loco, in quo militiae celestis conueniunt exercitus, in quo Iacob parentibus motigero auxiliare, omnes terrae legiones coadunentur & in filiam conspirent: Absalomem parenti refractarium, Deinde sicut ille in sui propugnationem defensores habet Angelos, ille ex opposito in sui certant omnes interitum esse creatura.

Secundo notat Spiritus Dei: quod exercitus David praesidium commisit, contra exercitum Absalonem in saltu Ephraim; Audiamus S. Scipionem belli euentum referentem: *Et factum est praesidium in saltu Ephraim, & cecidit ibi populus Israel ab exercitu David: factaque est plaga magna in die illa viginti millium. Fuit autem in iis praesidium dispersum super faciem omnis terrae. Et multo plures erant, quos salus consumpsit, de populo, quam hi quos vorauerat gladius in die illa.*

Mouent haec verba difficultatem, tam quoad veritatem, quam quoad intellectum. Quantum ad veritatem, videtur enim illi repugnare, quod commissum sit praesidium in deserto Ephraim: eo quod ibidem declaretur textus, quod fuerit *trans Iordanem*: ibi enim erat locus *Manahim*, desertum autem Ephraim ex alia parte miliaribus multis distitum. Quantum ad intellectum, quid significat, quod multo plures ex militibus Absalonem salus consumpsit, quam gladius exercitus David caedendo trucidat? Num forte manus sunt: saltus ad occidendum? Admiranda hic nosse Cardinalis exprimit sacramenta: qui notat nomen hic Ephraim, non esse proprium loci alicuius, aut regionis nomen, sed appellatum, quod augmentum significat, q. d. *Commissum est praesidium in saltu Ephraim* id est in deserto augmenti. Obijcies grauiorem hoc mouet questionem, minusque intelligo: quid significat salus augmenti? non capio. Respondet Caietan, quod etiam notat Lyran. ex sententia Hebraeorum: magnum accidisse miraculum. Ceteroquid mirum erat Absalonem exercitus: ut enim scriptura testatur: *Toto corde vniversus Israel sequitur Absalom*. Davidis autem paucis constabat militibus, atque in tres turmas distractus. In ipso autem feruore praesidii in saltu Ephraim auctus est, creuitque exercitus David, millenis concurrentibus animalibus, leonibus, vris, serpentibus, quorum ibidem multus vti abatur numerus;

omnia vero se Davidis exercitus coniuxerunt, quibus multiplicatus est nimis: *Ex multiplicatio animalium nominata: videtur sylua illa: sylua Ephraim ab augmento* (inquit Caietan.) Hoc quoque nobis suggerit vis textus Hebraici, qui legit: *Et multiplicauit sylua ad vorandum populum pro iis, quos vorauit gladius in die illa* (id est.) *Sylua multiplicauit feras ad vorandum milites Absalon, vagantes per syluam.*

Hinc quoque lucem accipit, quod in textu additur: *Multo plures erant, quos salus consumpsit, de populo, quam hi quos vorauerat gladius*: qui namque seniori bello aggressi sunt Absalonem, eiusque exercitum, non hi fuerunt Davidis milites, non eius duces, sed ferocia salus animalium: suadet etenim aequitas, ut illa omnia leges sequantur naturae, exurgant, crudoque bello & sanguinolento praesidio filium aggrediantur, qui legem infringit adeo obligatoriam; nempe colendi patentes, & leones, tigrides, serpentes, viperae, ceteraque animalia suum in filium patri periturum furorem explicet, quem possunt atrocissimum. Si vulgatae nostrae lectionis emphasim intendamus, adere possumus, quod arbitrator euenisse: *Multo plures erant, quos salus consumpsit, de populo, quam hi quos vorauerat gladius*. Sic se res habet, quod se Davidis legionibus feras associantur deserti, quibus vehementer excresebat, aramen fuit & aliud quid manus, quod nedum feras saltus, sed & ipse saltus in Absalonem surrexit, *Salus*: q. d. quod ipse saltus in filium pertinacem surrexit aduersarius, fortissimos emittens lapides, quorum non paruum ibidem erat cumulus, in exercitum, multesque Absalonem.

Præceperat Dens refractarium parentibus filium lapidibus obrui? *Lapidibus enim obruet populus emittatis*: ut ipsi duri lapides rebellem filium punirent pectoris dunticem. Non est quisquam in deserto qui illos emittat, ipsum illos emittat desertum, & ipsi lapides in tantam insurgunt inobedientiam: hoc quippe conueniens est nato supplicium, qui rebelis in patrem insurgit, ut ipsi lapides in illum insurgant patris iniurias vindices, quod si hominum brachia deficiant, non desint Angelorum, aut ipsius naturae, ab ipso suo auctore permoae, ut ipsi sit, quae vices su pleat lapidantur. Hoc est: *Multo plures erant, quos salus consumpsit*. &c.

Tertium diuinum e perdit eloquium, quod Tertium casu illo contigit lamentabili quod infelix fugiens Absalom, in se etis ipse sub densa ingressu queru, raris arboris implexus suspensus

hæretet immobilis, ita vt mulus furij agita-
tus spatiose transiens ipse crinibus affixus tibias
motans, quercui suspensus inhzretet sic vt nec
sibi ipsi possit opulari, & cum ibidem tanto
hæretet tempore, vt mi es illum suspensum con-
tuitus, tempus habuerit eundi ad loab, eumque
eorum que fiebant reddendi certiorum, loab
quoque veniendi, tributique lanceis confodiendi,
nec vnus ex eius fuerit militibus, eum essent
innumeri, qui propius accedens crines impelcos
dissolueret, susperis inque liberaret, Ne dixeris

Psal. 7. 17. (inquit D. Chrysostr.) hæc casu contigisse, vel in-
curiæ deputandum humanæ: sed diuini iustitiæ
adscribendum consilio: *Non fuit humane in-
dustria, sed diuini iudicij.* Iustissimum fuit, vt ca-
pilli capitis filium suspenderent, qui cum velut
capillus esset qui de suo patre nascitur, sicut de
capite ipse illi capillus apprehendat: & arboris
ramus transiunt in triticaret: quandoquidẽ filius,
qui est instar rami à patre prodians patrem bel-
lis in tricare non erubescat: sitque medius inter
cælum terram que suspensus, velut homo, quem
nec cælum patitur, nec vult terra sustinere: nec
non cælum desit & terra omneque seruanda
vita remedium illi, qui rebellis in eum arma
monet, cui vitam acceptam referre debuisset.

Quartū.

Quartū ait, quod lanceis transfixum Absa-
lonem, eiusque corpus de quercu in terrā pro-
iectum, in prægrandem demerferint foueam: *Tulerunt Absalon, & proiecerunt eum in saltu in
foueam grandem, & comportauerunt super eum acer-
uum lapidem magnum nimis.* Paulò ante dixi-
mus, præcepisse Dominum contumacem paren-
tibus filium à populo lapidandum hæc eguidẽ,
vt diximus plures ex militibus Absalonis lapidi-
bus obruti conuerint, ipso deserto lapides cui-
brante ipse tamen nequaquam: cum autẽ tunc
lapides nulli essent, qui pettinacem viuum præ-
focarent, in illum iam mortuum lapides intur-
gunt, idque tanto numero, vt in cadaver eius
glomeratim irruant, hæcque cumulus magnus
vehementer: *Aceruum lapidem magnum nimis, vt
recalcitrans non erit filius, quod si nullus sit,
qui viuentem lapidibus pro perfidia interimat,
in eum iam mortuum vindictæ insurgent mille-
ni de montibus lapides, tanto numero vt vires
illi sint defuturæ, quibus exurgens liberetur,
fouea sepultus infernali.*

Quintū.

Tandem expendit 5. pagina, quod viuens
Absalon statuam suam seu columnam etexit, in
perpetuam nominis sui memoriam, idque hoc
fecerit, eo quod filios non generasset, in quibus
nominis sui perpetua viveret memoria: *Porro*

Reg. ca.
8. 18.

*Absalon erexit sibi, cum adhuc viueret, statuam
qui est in valle Regis: dixerat enim: non habes fi-
lium, & hoc erit monumentum nominis mei.* Quod
textus scribit: *Erexit in titulum, scribunt alij: E-
rexit statuam.* Et conuenit illi quod uerat Iose-
phus: statuam hanc fuisse marmoream nominis
sui memoriale perenne. Quando quos genuit fi-
lios, aliis non indiget status: in illis personam
suam nomenque conseruat, vt ait Sapiens. At
sterilis filios non habens, in ipsis status sui cõ-
scribit monumentum. Hoc igitur egit Absalon.
Oritur hic difficultas: qua ratione dicere po-
tuit Absalon: *Non habeo filium:* Cum dixerat S.
Scriptura, eum genuisse tres filios, & vnica m. n.
ham? Dupliciter respondet Theodoret. Primò:
verum esse quod filios generat, sed patri exci-
derunt ipso superflite, quia verò se filius luxu ce-
hatum, qui patris transiunt ad posteros me-
moriam, statuam erexit. Et hoc nostro perplacet
Cardinali Caietano. Secundo: quod ipse sibi
perstulerit Absalon, atque intellexerit: quod filij
sui, vel modico uiuerent tempore, iuuenesque
morentur, aut ad sui nominis & honoris non
sufficerent conseruationem, quinimo illi ipsi fu-
turi essent, qui patris eraderent dignitatem, de
hoc enim vix vllus dubitat, qui filius calcie-
sus, & in patrem iniurius, filios non sit habi-
turus mori veros parentes reuerentes: sed quod
in ipsum insurgent, patrem bello lacerent, no-
men extinguant, tamquam deingrabunt. Sicut
enim præmium datur obedienti filio, vt & ipse
tales progerneret, qui p. tris sint delicia, lumen
oculorum, baculusque senectutis: *Qui honorat
patrem suum iucundabitur in filijs,* ita meritum est
contumaci supplicium, vt & ipsi filij patri ser-
uiant carniuices, qui eum & excrucient & pe-
dant, & de hominum deleant memoria. En ti-
bi quàm stricta sit filiorum obligatio. Equidem
apte Saluator (inquit D. Chrysostr.) huius præ-
cepti declarat vinculum quandoquidem duas il-
las sententias diuine legis posterit, primam: *Qui
Deus dixit: honora patrem tuum & matrem.* Al-
teram: *Qui maledixerit patri, vel matri, morte
morietur.* Huius vim attende sententia: quid
leuius committere potest in parentes, filius,
quàm ex subita cholera verbo quodam paren-
tes aciori contristare? Mandat nihil homines
Deus, qui maledixerit patri vel matri lapidibus
enecetur. Si tam seuerò vult puniri suppetio,
eum qui vel verbo parentes irritari, quo peccor
multabitur, qui manuum suarum motibus of-
fenderit? Et qui parentibus operibus desueti-
necessaria non tribuens, hoc modo aliis adimen-

do vitam, ex regula D. Ambrosij: Si non panis, occidit? Ex ore quoque Spiritus S. Qui auferit in sudore panem, quasi quis occidit proximum suum.

§. 17. Vos dicit: munus, Sec. Illa Deo sunt accepta sacrificia, de quibus diuina sua lex deseruit, unde illorum Deo non erant accepta.

Non ea tantum de causa iniqua erat illa traditio, quod contra debitum parentibus honorem militares, sed & sacrilega, quia & diuino honori non mediocriter derogabat, cuius obsequium assumebant in sua pallium auaritia; studebant illi filiorum sibi conquirere facultates: quo titulo hoc facerent, ignorabant, nisi illo honoris Deo docentes ut illa in Dei dicarent obsequium, quae parentibus essent assignanda: sicque in eorum uergent uisitate. Ita ut suam religionis pallio tegerent impietatem: quasi Dei haec esset uoluntas, hoc eius praeceptum, ut sibi filij, debita parentibus, alioque, consecrarent: aut ipse tam auarus esset opum, ut laetaretur parentibus deesse, modo ea sibi traderentur. Nulla uult Deus sacrificia, nulla obsequia, quae diuinae suae repugnant legi. Mysteriosa sunt illa Davidis uerba: Congregate illi sanctos eius, qui ordinant testamentum eius super sacrificia. De sanctis loquitur, quos Deus maximi facit, suosque in iudicio statuet assessores. Non omnes illi, quos sanctos appellas Deo sunt accepti, nec omnia opera, quae sancta proclamamus illi sunt grata, sed illa tantummodo, quae super sacrificium legem ordinant. Deique testamentum: Qui ordinant testamentum Dei super sacrificia. Quis per hoc inuenit: Intellege; super quae cadit ad solidem lex Dei que testamentum. Apertius, illi qui Deo seruiunt, eo quo ipse in lege sua, modo constituit: sacrificium etenim contra Dei statum sanctum non est, sed abominabile. Eleemosyna sacrificium est Deo pergratum. Sic enim testatur Apostolus: Repletus sum acceptis ab Epaphrodito is, quae missis odor suauitatis, hostia accepta, placentem Deo. Spectat hic il. d. Spiritus S. Quis facit misericordiam, offert sacrificium. Unde haec D. Cypri. fortiauit conclusionem: Quando quis miseretur pauperis, Deo faceret; & qui dat minimis, Deo donat, spiritaliterque Deo odorem suauitatis sacrificium. Actamen non est hoc acceptum Deo sacrificium, nisi sit secundum legem, quod si ad dandum

pauperibus eleemosynam, ab aliis predo furripas, non ut sacrificium acceptatur, sed ut sacrilegium reprobatur.

Ut opinor spectat propheta Rex id quod Ioseph ex Dei praecipito peregrinatus, adificauit hic erexitque altare, ut in eo sacrificia Deo litarentur, at hoc statuit: Scripsit super lapides Deo eronomiam legis. Nulla etenim est hostia, nullum sacrificium, altare n. illum, nisi illud quod est iuxta legis institutum: Verò uerius ad istud alludit notissimum Regis Sacris factus, qui offerre praesumpserat contra Dei praecepta sacrificium: Cui cum iniunxisset, expresso mandato, ut interfectione dederet quidquid esset in Amalec, nulli parceret miseris, crassiora seruauit armenta, peperciuitque gregibus omnium melioribus, eo titulo, ut ex illis medullata Deo faceret ipse sacrificia. Cum autem ab illo Deus ore prophetae Samuelis facti atque inobedientiae exigeret rationem, cur Dei praeceptum inobediens non impleset, ipse quoque respondit, ut haberet, unde Deo pacificas offerret hostias, ait illi Samuel: Stulte egisti: Numquid uult Dominus holocausta & uictimas, & non potius ut obediat uos Dominus? Non ipse his indiget uictimis, non haec ambit sacrificia; Non ea uult Deus, quae diuinae eius repugnant instituta: haec enim magis sacrilegia reputat quam digna sacrificia.

Hoc ipsum Dominus declarare uoluit, teste D. Basilio baptizandos instruens, quid illis sit agendum, & illo posteri r. D. Augustin. in baptismo eo quod Caino dixit, ex lectioe Septuaginta, quam ipse sequitur: Nonne si recte offeras, male autem diuidas, peccasti? Non sufficit recte offerre, hoc est, quod sacrificium in ueri Dei honorem nomenque consecratur: hoc enim est, (inquit) recte offerre, sed diligens de hoc fiat examen, ac discutatur, an proximi, offeras non repugnet charitati; sicut Cain fratri suo repugnabat, illum uehementer, auersatus, aut diuini alicuius praecipi transgressione maculetur: hoc enim sanus dixerit esse seruire Deo, si aliquid ex una parte faciendo eius obsequium ex altera fiat quod est illi contrarium, aut diuinae suae legis dispositioni relictarium.

Disputat rex David de dispositione qua debite accedendum est ad altare, ad Deo uictimas offerendas ut diuinae gratiae sint maiestati: Dicit igitur Lauabo inter innocentes manus meas, & circumdabo altare inu Domine. Altare circumdatur, ut hostiae Deo immoletur, & ut liquidum consistat, quod, ut a Deo sacrificium acceptetur, nec esse

Iosue c. 8.

1. Reg. 15.

1. Reg. 15.

54

Lib. 15.

Gen. 4. 7.

I. I.

22

22

22